

Leé József – Balázs Júlia: Rendben élni
A HoldonGolf Projekt előadása

Urbán Csilla
2017. május 03.

Illésy Éva a szöveg és a fizikai színház eszközeivel segít a közönségnek szembesülni a hajléktalanléttel és talán empátiát teremteni is FOTÓ: ÁTRIUM FILM-SZÍNHÁZ

Leé József ötvenévesen volt pályakezdő, kötete csak halála után jelent meg. “Hajléktalan költőnek” is mondják, bár több ennél. Verseiből monodráma készült, az alkotók ezzel is párbeszédet szeretnének kezdeni.

“Az előadás nagyon jó volt, Józsi is ilyennek képzelhette el. Még jobb lett volna, ha a közönség utána kérdez is valamit” - mondta Ormódi József, a Fedél Nélkül (FN) egyik terjesztője a Leé József: Rendben élni című darab előadása és az azt követő beszélgetés után. És valóban, az Átrium Film-Színház előterében a tucatnyi néző érdeklődve, de a szembesülve hajléktalansággal megnémulva ült. És hallgatta, hogy milyen könnyen találja magát az utcán

az ember, elég egy rossz döntés, és hogy mennyire nehéz kijönni az alkoholizmusból. Talán szemrehányást tett magának előítéletei miatt netán empátiát vitt magával az utcára.

Az FN terjesztése és az ezzel járó felelősségvállalás számos hajléktalan számára kapaszkodó. Azt jelenti, ami a monodrámája címe is: Rendben élni. A társadalom-érzékenyítő előadás a tavalyelőtt elhunyt Leé József verseiből merít, és célja, hogy párbeszédet kezdeményezzen a hajléktalanságról. A színész, Illésy Éva láthatóan közel van ezekhez a versekhez, és a nézőkhöz is: a tekintetét, a megszólítottaságot nem lehet elkerülni. Főleg a szűknek tűnő, valójában nagyon jól kihasználható térben, az Átrium kávézójában. Furcsa hely: előnye, hogy a darab kikerül az exkluzív színházteremből, hiszen egy klasszikus színpadon minden esetben groteszk hatást kelt olyanoknak hangot adni, akik nézőként nagy eséllyel nem léphetnek be ebbe a térbe.

A darab elsősorban a hajléktalan-költő hangjára épít és eszerint válogat az életműből. A hajléktalanság az alapvető létélmény, amelynek legjellemzőbb kifejezői az évszak toposzok. Ezek itt nem az emberi élet ívét jelentik, hanem azt a múltból és jövőből is megfélemlítő körforgást, amely a faggyal, hóval, jó idővel zsigerien határozza meg az utcai létet. Ugyanakkor a hajléktalanságon kívül is több kapcsolódási pontot kínál a darab. A József Attila-i léttapasztalattal rokonságot mutató és azt ki is fejező versek különböző válsághelyzetekből szólnak: a szorongás, a gyógyíthatatlan betegség miatti halálfélelem, a végső kétségbeesés és az öngyilkosság gondolata, kiszolgáltatottság, kilátástalanság és a remény váltakozása az, amivel univerzális emberi tapasztalatokat közvetít. A veszteséget felméri és számot vet vele, de a panasz, szemrehányás vagy a számonkérés hiányzik ebből a költészetből. Ami segít túlélni, az az önirónia, és a versírás, ami megtartó erővel bír.

Az előadás záróképe: egy magzatpózbba kuporodó, sapkás, ballonkabátos alak. Hátról látjuk. Mintha visszazáródna az a világ, ami az előadással megnyílt. És aminek közvetítője látványban az aluljárókból ismerős, személytelen ruhakupac, a monodrámája nyújtotta művészeti tapasztalat alapján: egy másik ember.

Info

Leé József: Rendben élni

Május 23., Átrium Film-Színház

A darab Leé József verseiből válogat, a költő Bánom is én című kötete 2016-ban jelent meg.

Urbán Csilla